

Atac a Picasso

El centenari de la naixença de Picasso s'acosta. De fet, l'any vinent serà, en gran mesura, l'any Picasso. Però alguns països semblen voler anticipar-s'hi, com ho fan els Estats Units, organitzant una magna exposició per al pròxim mes de maig que serveixi també per a celebrar el cinquantenari de la inauguració del Museu d'Art Modern de Nova York. Sigui com sigui, les coses comencen a ser remogudes a fons.

Ignorem encara, a hores d'ara, quan ni de quina manera serà celebrat aquest aniversari a casa nostra. Sabem, en canvi, o es rumoreja amb massa insistència, que les nostres autoritats municipals —els nostres responsables—, cedint a pressions de sospitosa inspiració, alienes als nostres autèntics interessos, semblen disposades a prestar als Estats Units una quarantena d'obres del nostre Museu Picasso, moltes de les quals formen part de les últimes donacions de l'artista a la nostra ciutat, infringint així les normes estipulades de l'acta de donació. Esperem que això sigui una falsa alarma i que la consciència ciutadana s'imposi a l'hora de la decisió definitiva. Però cal que els barcelonins estiguin assabentats d'una vegada de l'afer que es cuina a casa seva, perquè al cap i a la fi són ells són ells —som tots nosaltres— els hereus de Picasso, a causa dels llegats que ens ha fet. Car Picasso, en el seu amor a Barcelona, va obsequiar-nos, pocs anys abans de la seva mort, amb dos lots d'ina preciable valor: el de *Les Menines*, integrat per cinquanta-vuit pintures a l'oli, el 1968, i el de totes les obres seves, que són un veritable allau, dipositades a casa dels seus familiars de Barcelona, el 1970. I encara, per tal de defensar-nos contra tota mena de possibles espoliacions va posar com a condició que aquestes obres no podrien sortir de la ciutat comtal sense la seva autorització. Tothom que no sigui orellut comprèn perfectament què vol dir això i perquè Picasso va obrar així. És evident que, un cop Picasso mort, el seu consentiment és impossible d'obtenir, i és així com ha estat interpretada i respectada aquella clàusula fins a avui. Per això algunes obres seves no anaren al Japó el 1977, o a d'altres indrets. Per què establir, ara, una distinció? Fer-ho, no sols constituiria una ofensa als museus o països als quals se'ls ha respost amb una negativa, sinó que és establir un precedent imperdonable. ¿En nom de què o de qui, allò que haurem prestat als Estats Units ho negarem demà, a un altre sol·licitant? Per què aquest canvi en l'actitud de la nostra administració? ¿Han mesurat, les nostres autoritats, la responsabilitat que assumeixen amb llur decisió i l'acusació que els podria ser feta, el dia de demà, si se'n derivés alguna conseqüència nefasta?

Com a català i com a picassà que em sento en l'obligació de denunciar públicament aquesta possible maniobra. La infracció o la tergiversació d'una clàusula que era feta en defensa nostra, constituiria una traïdoria als barcelonins i a Picasso mateix, que ens va atorgar la confiança, demostrant-nos ser molt més bon català que molts catalans.

Per camuflar aquesta manipulació vergonyant s'ha dit que, a canvi del nostre préstec, ens fóra deixat, més endavant, un lot important d'obres de Picasso per exposar-les aquí. És un argument fal·laciós. A part de saber quines són aquestes obres i la fortuna que pot costar llur assegurança —i si la podem pagar!—, em sembla que és exposar el patrimoni

per una satisfacció momentània, una cosa real per una de quasi virtual. Tenim obres de Picasso, en abundància, que podem prestar i que ja hem prestat altres vegades: les que va adquirir la Generalitat el 1932, les de la donació de Sabartés, el llegat Garriga i Roig i altres. Que se'ns presti en la mesura de les nostres possibilitats de préstec i no de les nostres impossibilitats i, sobretot, que no se'ns posi, com a condició, la de fer-nos passar per sobre de la nostra obligació i dels compromisos contrets cosa que equivaldria, si aquests fossin els tractes, a un veritable suborn.

(Ara que el tema ens hi du, ve a tomb de manifestar que l'intercanvi internacional d'obres d'art haurà de ser progressivament restringit i planificat. No sols perquè les obres d'art sofreixen molt viatjant, fins i tot quan són ben tractades, sinó perquè les facilitats personals i col·lectives de viatjar són cada dia més grans i, per tant, les possibilitats de conèixer directament obres u països augmenta constantment).

Hi ha una altra consideració, i no pas minsa, que també es desprèn de la problemàtica que hem plantejat abans sobre el possible préstec picassià: si la voluntat d'un home de la talla de Picasso, amb tota la seva aurèola i la seva força, no és respectada, ¿com podem esperar, el dia de demà, que algú faci donacions o llegats als nostres museus? ¿Quina garantia tindrà ningú que les seves voluntats, les seves disposicions siguin observades?

I ho deixo així per avui, esperant que s'evitarà el mal pas i que no se m'obligarà a precisions desagradables. Ja ho és prou el fet de parlar així.

Josep Palau i Fabre

Avui, 9 de març del 1980